

16. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI II mäng

12. november 2024

1. Selles Põhja-Eesti linnas (2873 elanikku 01.01.2024. a seisuga) on viis linnaosa ja üks neist on Põrgupõhja, kus asub Põrgupõhja peoplats ning seal toimuvad näiteks jaanipeod. Nimi tundub kohalikele meeldivat, sest nende orienteerumisklubi kannab ka nime Põrgupõhja ja korraldatakse isegi põrgusprinti. Linna tuntuim spordiala on hoopis käsipall ja see peaks olema põrgupõhjast vaba. Nimeta see linn.

2. Mis ese on pildil? See on valmistatud luust ja pärineb arvatavasti 17. sajandist. See oli mõeldud üheks spetsiifiliseks tegevuseks, mida tänapäeval arstid ei soovita inimesel ise sooritada.

3. 2008. aastal hakkas Tais asuva Chiang Mai linna loomaaed müüma kohapeal bambusest valmistatud pabertooteid – märkmikke, kaarte, lehvikuid ja järjehoidjaid. Kõik need said küllastajate hulgas erakordselt populaarseks ning tõid loomaaiale märkimisväärset lisatulu. Mis muutis need tooted nii ahvatlevaks?

4. Kes on pildil? Teda tuntakse rohkem pseudonüümi all. Nime eest 2 punkti, varjunime eest 1 punkt. Küsimusele on tõenäoliselt seda kergem vastata mida tihedamini televiisori ette satutakse.

5. Seda, et Eesti Vabariigis enne krooni kasutuselevõttu mõned aastad mark kasutusel oli, seda teavad ilmselt kõik, aga, et ka lätlased ei võtnud kohe peale iseseisvumist latti kasutusele, see pole meil nii üldteada. 1919-1922 oli Lätis kasutusel rahaühik, mis oli nii Lätis kui ka Eestis varemgi käibel olnud. Mis rahaühikut Lätis 1919-1922 kasutati?

16. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

II mäng

12. november 2024

6. Oma mälestustes kirjutab Friedebert Tuglas, et oli selle ala üks esimesi harrastajaid Tartus. Tõsiseid raskusi oli tal vajalike spordivahendite hankimisega: “Kuid siis kuulsin, et Tartu vanglas valmistatakse neid ühe sõjaväeosa jaoks. Ja sealt saingi suure vaevaga, kuigi eraisikule müümine polnud ette nähtud. Aga samuti polnud ka harrastamisvõimalused vabad. Hobused kartsid ala harrastajat. Sain küllalt maameestelt sõimata, samuti kui agulipoisid pilkasid mind „käsikuradiks“.“ Mis spordialaga tegeles Tuglas?

7. Pildil on nn Maria žaboo, sümboolne auhind mida annab välja Poola suursaatkond Eestis. Laureaatideks on naised, kes arendavad Poola-Eesti suhteid ning propageerivad Poola kultuuri Eestis. Auhinnale nime andnud Maria neiupõlvenimi oli Kruszezwska, ta sündis 1911. Poolas ning suri 12. novembril 1978 Jämejalas. Mis perekonnanime kandis ta abielus olles? Vihjeks veel niipalju, et ta elas oma eestlasest abikaasa rohkem kui 25 aastaga üle, too suri 13. märtsil 1953.

8. Helilooja Edison Denissov oli maailmas tuntud oma avangardistliku loomingu poolest samal ajal kui ta Nõukogude Liidus just sama asja eest põlu all oli. Tema muude teoste hulgas äratas tähelepanu 1986. valminud ooper Neli tüdrukut (Quatre filles). Ooperi libreto põhines 1949 aastal kirjutatud näidendil, mille autoriks oli mees (1881-1973), kes oli maailmakuulus hoopis ühel teisel kultuurialal. Kes?

9. Milleks vanad eestlased sellist riistapuud kasutasid?

10. Mis neid ühendab? Leostunud gleimuld, helvik, saarmas, kamperriisikas, tamm, kägu, vööthuul sõrmkäpp, koha, kirju-tumesilmik.

16. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

II mäng

12. november 2024

11. Lauluisa Kreutzwald on lisaks oma muudele saavutustele eesti keelde toonud terve rea sõnu (tõsidus, möödanik, vesinik, kuninganna, iduleht, paeluss jne.) Kuid kaugeltki mitte kõik tema pakutud sõnad ja väljendid ei läinud kasutusse. „Välkuv pooltõmbuse jõgi“- nii nimetas ta midagi mida tema ajal vaikselt uurima ja kasutamagi hakati. Meie kasutame Kreutzwaldi pakutu asemel koos peaaegu kõikide teiste Euroopa päritolu keeltega hoopis selle nähtuse vanakreekakeelsel nimetusel põhinevat sõna. Mis sõna?

12. Eelmisel nädalal külastas Venevere Seltsimaja maailmarändur ja jutuvestja Ena Mets. Tal oli kaasas üks huvitav pill. See ei ole sugugi vana pill. Selle leiutas 2001. aastal saksa muusik ja pillimees Peter Hokema aafrika pilli kalimbat eeskujuks võttes. Mis pill?

13. 28.02.2006 valis üks Eesti linn oma aukodanikuks lauljatar Anne Veski, sündmus toimus Anne Veski 50. juubeli auks. Linnavolikogu liige Andrei Zarenkov ütles Õhtulehele, mida aukodaniku soodustustest kaasa toob: “ Anne Veski saab nüüd linnas tasuta bussiga sõita. Kui ta ostab linna korteri, hakkab ta kommunaalteenuste eest maksuma vaid 50 protsenti. Veski saab samuti tasuta käia linnasaunas”. Milline Eesti linn Anne Veskile sellist au osutas?

14. Mekasse pääseb mitme värava kaudu. Millest on need väravad ehitatud? See materjal sarnaneb väliselt kiviga, kuid see ta ei ole.

15. Kihnlastele ja muhulastele meeldib õmbu`dega maiustada. Õmbu`d on ühe väga vana kultuurtaime (*Malus domestica*) söödavad viljad. Seda taime hakati kultiveerima umbes 20 000 aastat tagasi Lääne-Hiinas ja Kesk-Aasias. Eestis hakati seda taime kasvatama juba keskajal ja 17.sajandil tunti umbes 60 sorti. Praeguseks ajaks on aretatud umbes 30 000 sorti. Kõige suurem tootja maailmas on Hiina 47,5 miljoni tonniga. Euroopa suurimad tootjad on Poola 4,3 milj. ja Türgi 4,4 milj. tonniga. Eestis toodetakse selle taime vilju umbes 10-20 000 tonni aastas. Mis taimega on tegu?

16. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

II mäng

12. november 2024

16. See on väga hea meetaim, annab tumedat, veidi mõrkja maitsega mett. Aretatud rohkesti kultuursorte, mis eriti sügisel ja talvel paljudes aedades silmailu pakuvad. Temaga värvides saab kollaseid ja pruune toone. Meie sügist oma kaunite õitega kaunistav taim on Uus-Meremaal aga näiteks väga paha võõrkultuur. 1917. aastal toodi seal Ruapehu nõlvadele kümme tonni seemet ning nüüdseks on taim enamiku lagedatest aladest enda alla võtnud ja paljud kohalikud liigid sattunud väljasuremisohtu. Mis taim?

17. Pildil on mereuuringute platvorm RP FLIP, sellel on üks unikaalne omadus/ võime mida pole ühelgi teisel veesõidukil. Mida ebatavalist RP FLIP teha suudab. Palume võimalikult täpset vastust.

18. Taani kuningas Frederik II (1534-1588) kehtestas seaduse, mille järgi oli naiste ja ... viibimine laeval keelatud ning kui nad avastati, tuli üle parda visata. Kes peale naiste veel keelu all olid? Vihjeks nii palju, et kui mõningaste naiste arvamust kuulda võtta, siis saaks ka mehed üle parda visata ning laev jääb päris tühjaks.

19. Kes on fotol?

20. Põhjamaades on karskusliikumine olnud au sees väga pikka aega. Näiteks Fääri saartel oli alkoholi müük keelatud 1907. aastast kuni 1992. aastani. Ühes teises riigis keelati alkoholi müük 1915. aastal. Keeld tühistati veinidele 1922. aastal ning piiritusjookidele 1935. aastal, kuid õllemüügikeeld kehtis kuni 1989. aastani. Mis riik? Selle riigi kahel kõvemal võistkondlikul pallisportialal kipub Eesti alla jääma.

16. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

II mäng

12. november 2024

21. Konstantin Päts oli kolme Eesti linna – Tartu, Tallinna ja Pärnu – aukodanik. Lisaks oli ta ka kolme valla aukodanik. Üks oli Iru vald Harjumaal, kuid millised vallad on teised kaks? Kumbagi valda enam ei eksisteeri, kuid õigeks loeme nii vana nime kui ka uue. 1 õige 1 punkt, 2 õiget 2 punkti

22. Pildil mängitakse lacrosse ehk kahvpalli. Millise riigi väga populaarne rahvusmäng see on? Kaks korda on see pallimäng olümpiamängude kavas olnud (1904 ja 1908) ning mõlemal korral on tulnud see riik ka olümpiavõitjaks. Meie arvaksime, et neil võiks rahvusmäng midagi muud olla, kuid ... ju on neil kaks populaarset mängu. Nimetage riik.

23. Mille umbkaudseks mõõtmiseks kasutatakse nn. Siberi metsvahi meetodit, mis seisneb selles, et tuleb leida puule lähim punkt kus seljaga puu poole seistes ja sügavalt ette kummardades enda jalgade vahelt puu latva näeb?

24. . Pilt on tehtud 1970. aastal ja mitte väga kaugel Veneverest. Inimest me küsima ei hakka, kuid asukohta tahaks küll teada. Kus on pilt tehtud? Kui tunnete inimese ära, ei pea asukohta panema.

25. Selle raamatusarja väljaandmist alustati 2007 aastal ja praeguseks hakkab selles ilmunud raamatute arv kahesajale lähenema olles sellega ilmselt üks eesti kõigi aegade mahukamaid sarju. Kuigi seda välja andev kirjastus ilmutab aktiivselt ka muid raamatuid on see sari siiski peaaegu kirjastuse sünonüümiks. Mis sari?

16. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

II mäng

12. november 2024

26. Eesti looduses elab üks pisike näriline, kes on ainulaadne imetaja sellepolest, et tema sülg on mürgine. Mürgiga halvab ta suuremõdulised saakloomad, näiteks rohukonna. Saak viiakse seejärel kuivale maale ja süüakse kindlal söögikohal ära. Inimestele nad ohtlikud ei ole, sest ta ei suuda inimesenahast läbi hammustada. Neile on iseloomulik piklik pea ja liikuv, terava otsaga kärss ning tillukesed silmad. Tema kehakaal on 8–23 grammi, tüvepikkus 6–9,6 cm ning saba 4,5–7,5 cm. Ta on Skandinaavia suurim karihiirlane. Kes on see vähe kuuldud, kuid päris arvuka levikuga loomake Eestis?

27. Pildil olevad isikud on tuntud inimesed maailmas. Tüdruk on täna 60 ja poiss 78 aastat vana. Kes? 1 õige 1 punkt, 2 õiget 2 punkti.

28. Millises Hollandi linna asuvad riigi parlament, valitsus, välissaatkonnad, ministriumid ja Ülemkohus? Samas linnas elab ja töötab ka kuningas Willem-Alexander. Lisaks asuvad seal linnas ka Rahvusvaheline Kohus, Rahvusvaheline Endise Jugoslaavia Kriminaaltribunal ja veel muidki kohtuasutusi.

29. Kokoretsi on traditsiooniline Balkani ja Türgi roog. Mis on selle roa põhiline koostisosa? Eestis oleks seda võimalik kohalikust toorainest ka valmistada, kuigi raskustega, sest seda on vähe saada.

30. „Rahu hällilaulu” on laulnud nii Anne Veski, Reet ja Ivo Linna, kui ka laulupeo koorid. See laul valmis heliloojal Helder Karmo sõnadele 1984 aastal. Selle laulu pühendas ta oma tütrepojale, kes sündis 1983 aastal ja on tuntud muusik. Tema tütar on tuntud laulja, laulusõnade autor ja ka saatejuht. Lisaks 400 laulu kirjutamisele oli ta ka tuntud kui pillimees, laulja ja mitme ansambli juht. Kes oli see aastatel 1921-1995 elanud mees?

16. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI
II mäng

12. november 2024

VASTUSED

1. Kehra	Eerik
2. Kõrvalusikas, kõrva vaigust puhastamiseks	Kaarel
3. Bambuskiud olid panda seedesüsteemist läbi käinud	Kristel
4. Kätlin Kontor-Kirss, Eleonora Berg	Kaarel
5. Rubla	Kristel
6. Suusatamine	Kristel
7. Laidoner	Kristel
8. Pablo Picasso	Kristel
9. Pirru hoidmiseks	Kristel
10. Aasta muld, sammal, loom, seen, puu, lind,
orhidee, kala ja liblikas 2024	Eerik
11. Elekter	Kristel
12. Sansula	Kaarel
13. Maardu	Eerik
14. Korallidest	Kaarel
15. Öunapuu	Kaarel
16. Kanarbik	Eerik
17. Platvorm suudab ennast 90 kraadi keerata,
nii et tagaosa sirgelt vee alla läheb.	Kristel
18. Sead	Eerik
19. Rain Simmul (urjandrik Peeter mängufilmis Vari)	Kaarel
20. Island	Eerik
21. Tahkuranna (Häädemeeste) ja Voka (Toila)	Eerik
22. Kanada	Eerik
23. Puu kõrguse mõõtmiseks	Kristel
24. Muuga tuulik ja Aino Jää	Eerik
25. Minu – raamatusari Petrone Prindilt	Kristel
26. Vesimutt	Eerik
27. Kamala Harris ja Donald Trump	Eerik
28. Haag	Kaarel
29. Lamba või kitse sool	Kaarel
30. Arved Haug	Kaarel